

Súd: Okresný súd Vranov nad Topľou
Spisová značka: 7Cb/2/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8817209188
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 09. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Silvia Šviderská
ECLI: ECLI:SK:OSVT:2019:8817209188.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Vranov nad Topľou sudcom JUDr. Silviou Šviderskou v právnej veci žalobcu: K. D., U.. XX.X.XXXX, bytom N. XXXX, H. U. F., zast.: Advokátska kancelária JUDr. Stanislav Kaščák, s.r.o., Ulica 1.mája 1246, Vranov nad Topľou, proti žalovanému: Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s. , Štefánikova 27, 814 99 Bratislava, IČO: 00 682 420, o určenie neplatnosti právneho úkonu, t a k t o

rozhodol:

- I. Žalobu o určenie neplatnosti zmluvy o zriadení záložného práva z a m i e t a .
- II. Žalovanému sa voči žalobcovi náhrada trov konania n e p r i z n á v a .

odôvodnenie:

1. Žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala vydania rozhodnutia, ktorým by súd určil, že zmluva o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti č. XXXXXX-XXXX zo dňa 13.8.2013 uzatvorená medzi stranami sporu je neplatná. V žalobe uviedla, že je vlastníkom nehnuteľností nachádzajúcich sa v okrese H. U. F., O. H. U. F., katastrálne územie H. U. F., zapísaných na M. Č.. XXXX ako byt č. X , na X. posch., vo vchode X, v bytovom dome so súpisným číslom XXXX postavenom na parcele č. XXX, zapísaných na LV č. XXXX ako pozemky parc. č. XXX, výmera XXX G.2., Q. D. K. U. H. D. XXXX/XXXXX. Okresný súd Vranov nad Topľou vydal dňa 11.4.2017 pod sp.zn. 3C/26/2017 uznesenie, ktorým žalovanému prikázal zdržať sa výkonu záložného práva viazuceho na vyššie uvedených nehnuteľnostiach na základe zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti č. XXXXXX-XXXX zo dňa 13.8.2013 vo forme dobrovoľnej dražby, Dražobnej spoločnosti, a.s., Štefánikova 27, Bratislava prikázal zdržať sa výkonu dobrovoľnej dražby uvedených nehnuteľností na základe zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti č. XXXXXX-XXXX zo dňa 13.8.2013 vo forme dobrovoľnej dražby a žalobkyni uložil podať návrh vo veci samej v lehote 30 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti predmetného uznesenia. Uznesenie Okresného súdu Vranov nad Topľou vydané dňa 11.4.2017 č.k. 3C/26/2017-37 nadobudlo právoplatnosť 24.11.2017. V nadväznosti na povinnosť uloženú súdom žalobkyňa podáva žalobu vo veci samej. Dňa 13.8.2013 žalobkyňa podpísala zmluvu o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti č. XXXXXX-XXXX, na základe ktorej došlo k zriadeniu záložného práva na jej byt. V tej dobe žalobkyňa netušila, čo presne predmetná zmluva obsahuje, bola len požiadaná, aby ju podpísala pred notárom. O podpísanie zmluvy žalobkyňu požiadala jej syn, ktorý tvrdil, že ide vyslovene o formalitu požadovanú bankou, aby jeho firma mohla dostať úver. Keďže žalobkyňa bola vtedy tesne pred odchodom do A., kde si privyrába a vybavovala si veci súvisiace s cestou, nenapadlo jej pýtať sa ho na podrobnosti, jeho prosbe vyhovel, zmluvu si ani neprečítala. Brala to tak, že ide o formalitu pre banku, pričom banku považovala za dôveryhodnú inštitúciu, ktorá prípadné riziká vysvetlí vopred. Až približne pred rokom žalobkyňa zistila, že „ručí“ za úver obchodnej spoločnosti, ktorá vraj svoj záväzok nespláca a že sa kvôli tomu bude predávať jej byt na dražbe. Žalobkyňa sa domnieva, že samotný proces uzatvorenia záložnej zmluvy spadá pod ustanovenie § 39 Občianskeho zákonníka a že záložná zmluva je preto neplatná. Nevedela, že podpisuje zmluvu, ktorá ju pripraví o byt, a kvôli ktorej príde o celý jej majetok.

Nebolo jej vysvetlené, že sa jej podpisom dostane do pozície „ručiteľa“ a že banka z nej spraví v jej veku bezdomovca. Takýto postup banky sa jej javí ako postup odporujúci dobrým mravom a priečiacim sa zmyslu zákona. Aj keď poctivo celý život pracovala a z úveru poskytnutého žalovaným nevidela ani cent, zo dňa na deň musela zrazu riešiť problém s dražobnou spoločnosťou. Žalobkyňa má XX rokov, kým vládze snaží sa privyrobiť nejaké peniaze k dôchodku, aby mala dôstojnú starobu. Myslí si, že banka aj vzhľadom k jej veku mala vysvetliť, čo vlastne chce a že žalobkyňa môže ostať bez domova. Uzatvorením záložnej zmluvy, ktorú podpísala v časovej tiesni z dôvodu prípravy cesty do zahraničia, je ohrozené jej vlastnícke právo a jej ústavou chránené práva, čo odporuje aj Dohovoru o ochrane ľudských práv. Ústava SR pritom podporuje ochranu obydlia a právo na obydlie a jeho vlastníctvo, najmä v článku 19 v spojení s čl. 20. Výkonom záložného práva ostane žalobkyňa bez obydlia a najmä bez možnosti akéhokoľvek bývania. Pri posudzovaní vyššie uvedených skutočností je potrebné nahliadať na vyšší vek žalobkyne, čo mohlo ovplyvniť jej úsudok pri podpísaní zmluvy.

2. Žalovaný so žalobou nesúhlasil a žiadal ju zamietnuť. V písomnom vyjadrení uviedol, že ako veriteľ poskytol spoločnosti F. L. E..A..O.. so sídlom M. XXX/XX,R. XXX XX, B.O.: XXXXXXXX (ďalej len dlžník), ako dlžníkovi na základe úverovej zmluvy č.XXXXXX-XXXX zo dňa 13.08.2013 úver vo výške 99.000,- € (z uvedenej sumy bolo vyčerpaných 98.050,-€) pri úrokovej sadzbe EURIBOR fixovanej pre 6-mesačné depozitá s odchýlkou vo výške +4,9 % p. a. na financovanie nákupu hákového nosiča kontajnerov do 18 000 kg, hákového nosiča kontajnerov do 25 000 kg, 21 ks 5m3 kontajnerov, 10 ks 7,5 m3 kontajnerov, 4 ks 10 m3 kontajnerov a dopravy kontajnerov. Jediným konateľom tejto spoločnosti je od vzniku dlžníka syn žalobkyne F. D.. Návratnosť úveru z úverovej zmluvy bola štandardne zabezpečená, v tomto prípade o. i. aj záložným právom k nehnuteľnému majetku vo vlastníctve žalobkyne, s ktorou bola uzavretá štandardná záložná zmluva. Z dôvodu neplnenia povinností plynúcich pre dlžníka z čl.V. a VI. úverovej zmluvy (nesplácanie dohodnutých mesačných splátok) žalovaný vyhlásil úver za predčasne splatný ku dňu 02.09.2015 a listom vyzval dlžníka na zaplatenie celého zostatku úveru. Následne po uplynutí 5 mesiacov pristúpil k využitiu svojho práva vykonať záložné právo vyplývajúceho zo záložnej zmluvy v plnom súlade s ustanoveniami Občianskeho zákonníka a Zákona o dobrovoľných dražbách.

3. Súd vykonal dokazovanie výsluchom strán sporu, svedka F. D., oboznámením sa s listinnými dôkazmi: M. Č.. XXXX, Č.. XXXX L..Ú.. H. U. F., zmluva o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam, písomné vyjadrenia strán sporu, pripojený spis tunajšieho súdu sp.zn. 3C/26/2017, návrh na vklad záložného práva do katastra nehnuteľností a zistil tento skutkový stav veci:

4. Podľa M. Č.. XXXX a Č.. XXXX, L..Ú.. H. U. F. je žalobkyňa vlastníčkou nehnuteľností tam zapísaných ako byt č. X , na X. posch., vo vchode X, v bytovom dome so súpisným číslom XXXX postavenom na parcele č. XXX v podiele 1/. K. D.. Č.. XXX vo výmere XXX G.2., zastavané plochy a nádvoria v podiele XXXX/XXXX.

5. Dňa 14.8.2013 uzatvorila žalobkyňa ako záložca so žalovaným ako záložným veriteľom zmluvu o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti č. XXXXXX-XXXX, ktorou zriadila záložné právo v prospech záložného veriteľa na nehnuteľnosti v jej vlastníctve, zapísané na LV č. XXXX a Č.. XXXX , L..Ú.. H. U. F.. Záložné právo bolo zriadené na zabezpečenie pohľadávky záložného veriteľa voči dlžníkovi F. L. E..A..O.., R., B.: XX XXX XXX z úverovej zmluvy Č.. XXXXXX-XXXX zo dňa 13.8.2013, ktorou záložný veriteľ poskytol dlžníkovi úver v sume 99.000,- eur.

6. Návrh na vklad záložného práva do katastra nehnuteľností bol podpísaný zmluvnými stranami a osobne doručený Správe katastra Vranov nad Topľou dňa 14.8.2013.

7. Žalobkyňa vo výpovedi uviedla, že bola požiadaná jej synom, aby podpísala zmluvu o zriadení záložného práva, ktorá mala byť len určitou formalitou pre banku. Syn jej oznámil, že žiada banku o úver, či ona bude ochotná pre neho uzavrieť zmluvu o zriadení záložného práva. Ona tomu dosť dobre nerozumela, bola pred cestou do zahraničia kde pracuje. Zmluve nevenovala pozornosť, neprečítala si ju. Syn jej ju poslal poštou. Ona išla k notárovi zmluvu podpísať a následne podpísanú zmluvu poslala synovi poštou. Zo strany banky ju nikto nekontaktoval, žalobkyňa nerozprávala so žiadnym zamestnancom banky, nikto jej situáciu nevysvetlil.

8. Žalovaný vo vyjadrení poukázal na to, že podaná žaloba nie je v súlade s § 137 písm. c) CSP. Mal za to, že žaloba mala znieť o určenie, či záložné právo je alebo nie je. Žalobkyňa uviedla v žalobe ako dôvody neplatnosti vyššie uvedeného právneho úkonu:

1.) rozpor s dobrými mravmi podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka,

2.) rozpor s ustanoveniami Čl. 19 v spojení s Čl. 20 Ústavy SR

V zmysle ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka „Neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.“

Právny úkon sa prieči dobrým mravom pokiaľ sa jeho obsah a to bez ohľadu na zmluvnú voľnosť tento obsah stanoví, bez ohľadu na to kto rozpor s dobrými mravmi zaviniť, ocitne v rozpore so všeobecne uznávaným názorom, ktorý vo vzájomných vzťahoch medzi ľuďmi určuje aký má byť obsah tohto právneho úkonu tak, aby bol v súlade so základnými a všeobecne uznávanými zásadami mravného poriadku. Záložná zmluva bola uzatvorená v súlade s ustanovením § 151a a nasl. Občianskeho zákonníka. Žalobkyňa ako záložca a žalovaný ako záložný veriteľ sa dohodli, že záložné právo zriadené záložnou zmluvou zabezpečuje všetky pohľadávky záložného veriteľa voči dlžníkovi F. L. E..A..O., M. XXX/XX, XXX XX R., B.: XX XXX XXX z úverovej zmluvy č. XXXXXX-XXXX zo dňa 13.08.2013, ktorou záložný veriteľ poskytol dlžníkovi úver v sume 99.000,-EUR s úrokovou sadzbou 6 M EURIBOR + 4,9 % p. a. Záložnou zmluvou bolo zriadené záložné právo k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v k. ú. H. U. F. evidovaných na M. Č.. XXXX a M. Č.. XXXX vo vlastníctve žalobkyne. Toto záložné právo vzniklo vkladom do katastra nehnuteľností pod V XXXX/XXXX. Žalobkyňa ako vlastníčka a záložca predmetných nehnuteľností taktiež dňa 14.08.2013 podpísala Návrh na vklad záložného práva do katastra nehnuteľností, ktorý bol následne doručený príslušnej Správe katastra nehnuteľností. Pohľadávka žalovaného voči dlžníkovi je ku dňu 03.04.2019 v celkovej výške 103.983,42 EUR. V zmysle znaleckého posudku, ktorý si dala žalobkyňa zhotoviť na vlastné náklady, a ktorý dňa 03.04.2017 vypracoval znalec B.. W. G., znalecký posudok č. XX/XXXX, bola stanovená hodnota založených nehnuteľností vo výške 59.900,-EUR. Na základe uvedeného má žalovaný za to, že výška zabezpečovanej pohľadávky nie je v hrubom nepomere k hodnote zálohu určenom na základe znaleckého posudku, čím nedošlo k rozporu s dobrými mravmi. Žalovaný pred tým ako pristúpil k začatiu výkonu záložného práva k nehnuteľnostiam vo vlastníctve žalobkyne, ktoré sú predmetom záložného práva, vykonal všetky úkony smerujúce k uspokojeniu svojej pohľadávky z iného zabezpečenia predmetnej pohľadávky, t. j. bola podaná žaloba na vydanie rozhodcovského rozsudku voči dlžníkovi a zmenkovým ručiteľom a na základe právoplatného a vykonateľného rozhodcovského rozsudku bol neskôr podaný návrh na vykonanie exekúcie, bol začatý výkon záložného práva k hnutelným veciam zabezpečujúcim pohľadávku žalovaného avšak z dôvodu, že dlžník odmietol uviesť kde sa predmetný majetok nachádza bolo od dražby upustené, taktiež bolo podané trestné oznámenie na neznámeho páchatel'a. Žalobkyňa okrem iného vo svojej žalobe uvádza, že jej nebolo vysvetlené, že sa podpisom záložnej zmluvy dostane do pozície ručiteľa.

V zmysle nálezu Ústavného súdu ÚS SR IV. ÚS 7/07 z 15. marca 2007 „Záložné právo rovnako ako ručenie svojou povahou predstavuje záruku za dlh a je v ňom obsiahnutá aj povinnosť uspokojiť pohľadávku veriteľa. Na rozdiel od ručenia, pri ktorom je pohľadávka veriteľa zabezpečená celým majetkom ručiteľa, pri záložnej zmluve ide len o „ručenie“ zálohom, ostatný majetok záložcu nemôže byť použitý na uspokojenie pohľadávky veriteľa.“

Použitím analógie s ustanovením § 853 Občianskeho zákonníka „Občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie.“, ak pohľadávka veriteľa bola uspokojená zo zálohu záložcu, ktorý nie je totožný s osobou dlžníka, môže záložca za to požadovať od dlžníka náhradu v zmysle ustanovenia § 550 Občianskeho zákonníka „Ručiteľ, ktorý dlh splnil, je oprávnený požadovať od dlžníka náhradu za plnenie poskytnuté veriteľovi. V čase podpísania záložnej zmluvy mala žalobkyňa XX rokov, nebola pozbavená spôsobilosti na právne úkony, ani jej spôsobilosť na právne úkony nebola obmedzená tak aby nemohla uzatvoriť platnú záložnú zmluvu. Záložná zmluva netrpí právnymi vadami, ktoré by spôsobili jej neplatnosť a má všetky náležitosti právneho úkonu v zmysle ustanovenia § 37 Občianskeho zákonníka. Záložná zmluva bola uzavretá slobodne a vážne, prejav vôle v nej vyjadrený je určitý a zrozumiteľný a svojím obsahom a účelom neodporuje zákonu ani ho neobchádza a taktiež sa neprieči dobrým mravom. Na základe uvedených skutočností má žalovaný za to, že žalobkyňa vedela o tom, čo podpisuje a aké právne následky uzatvorenie záložnej zmluvy spôsobuje. Toto tvrdenie žalovaného podporuje aj skutočnosť, že žalobkyňa podala žalobu o určenie neplatnosti právneho úkonu sama, bez právneho zastúpenia, čo svedčí o jej vyššom právnom povedomí. Žalovaný ma za to, že uzatvorením záložnej zmluvy neboli porušené Ústavou chránené práva žalobkyne a záložná zmluva

taktiež neodporuje Dohovoru o ochrane ľudských práv ani Ústave Slovenskej republiky. Záložná zmluva bola uzatvorená v súlade s platnými právnymi predpismi Slovenskej republiky.

9. Svedok F. D. vo výpovedi uviedol, že v roku 2013 ako právnická osoba žiadal a dostal úver od Slovenskej záručnej a rozvojovej banky. Úver bol zabezpečený hnuiteľným majetkom spoločnosti, bol zabezpečený blanco zmenkou, ktorú podpísal on, ako aj jeho sestra, ktorá je spoločníkom v spoločnosti. Banka vtedy ešte požadovala zábezpeku nehnuteľnosťou, preto svedok požiadal jeho mamu, či to môže urobiť a ona v princípe súhlasila. Od banky dostali zmluvy, už si nepamätal, či zmluvu mame posielal on alebo banka, matka zmluvu podpísala, overila podpis a poslala to späť. Matka bola podať aj návrh na vklad záložného práva do katastra nehnuteľností, takže on mal za to, že celej situácii rozumie. Banka následne uvoľnila peniaze z úveru. Jeho matka sa nezúčastnila žiadnych predzmluvných jednaní v banke ohľadom úverovej zmluvy alebo záložného práva. On osobne sa veľmi laicky rozprával s matkou o uzavretí zmluvy. Bavili sa o tom, že sa podpíše zmluva a on na základe toho dostane peniaze, s ktorými môže podnikáť.

10. Z vyjadrenia právneho zástupcu žalobkyne vyplýva, že žalobkyňa v čase kedy záložnú zmluvu uzatvárala konala bez dostatočných informácií a bez dostatočných podkladov o podstate záložného vzťahu. Žalobný návrh je právne zdôvodnený § 39 Občianskeho zákonníka, ktorý hovorí o neplatnosti tých právnych úkonov, ktoré sú uzavreté v rozpore s dobrými mravmi. Súčasťou toho, aby mohol byť právny úkon vykonaný v súlade s dobrými mravmi, je aj vyhodnotenie otázky predzmluvných jednaní. Pri predzmluvnom jednaní zmluvné strany získavajú poznatky a informácie o podstate právneho úkonu, ktorý budú uzatvárať a na základe toho prijímajú následne slobodné a vážne rozhodnutie takýto právny úkon uzatvoriť. Žalobkyňa tvrdí, že nikdy nebola zo strany žalovanej banky kontaktovaná, prišli jej len poštou zmluvy, ktoré už boli vyhotovené a ktoré následne ona podpisovala overeným spôsobom. Následne z výpovede svedka vyplynulo, že tento len veľmi zbežne informoval žalobkyňu o tom, čo vlastne predstavuje právny úkon, ktorý má uzatvoriť, ale najmä vyplýva z vykonaného dokazovania, že on sám k tomu nebol nijakým spôsobom poverený zo strany žalovanej banky. Znamená to, že jeho tvrdenia, jeho vysvetlenia, akákoľvek jeho činnosť v ohľade jeho postoja, jeho pozície v predzmluvných rokovaníach, je čisto jeho individuálna iniciatíva. Jeho konanie sa nedá považovať za konanie banky. Ani samotná banka, ktorá je účastníkom tohto konania doposiaľ v konaní nepreukázala, aby niektorý jej pracovník kontaktoval žalobkyňu za tým účelom, aby jej vysvetlil a priblížil podstatu záložnej zmluvy, záložného vzťahu. Právny úkon vo forme zriadenia záložného práva k nehnuteľnosti nie je bežnou záležitosťou, ktorá by sa dala bežne vybaviť, vždy sa uzatvorenie záložného vzťahu považuje za právny úkon nie bežného charakteru, ale výnimočného charakteru. Ak sa jednalo o uzatvorenie právneho úkonu, ktorý nie je bežným, tak sa rovnako predpokladá, že človek, bežný občan, fyzická osoba, ktorý nemá právnické vzdelanie, nedokáže sám od seba hoci je priemerne rozumný, priemerne zorientovaný v spoločenských vzťahoch, vyušiť a pochopiť celú podstatu úverového vzťahu, ale hlavne záložného vzťahu, ktorý sám o sebe je naviazaný na iný právny úkon, ktorého ten dotyčný človek nie je priamo účastníkom. Žalobkyňa nebola úverovým dlžníkom, bola len záložcom v zmysle tohto postavenia bolo určite vhodné a určite aj očakávané, aby jej zmluvný partner, ktorý sa stáva záložným veriteľom, venoval pozornosť aj predzmluvným otázkam a zabezpečil to, aby právny úkon, ktorý mal vzniknúť, mohol byť považovaný za uzatvorený v súlade s dobrými mravmi. Nenamietal, že žalobkyňa právny úkon vykonala neslobodne, jej podpis je predsa overený. Rovnako slobodne podpísala aj návrh na vklad záložného práva, ale samotne z týchto podpisov bez ďalšieho doplňujúceho poznania sa nedá vyvodiť záver o tom, že bola plne informovaná o podstate tohto zmluvného vzťahu. A keďže z vykonaného dokazovania nevyplývalo, aby ktokoľvek za zmluvnú stranu záložného veriteľa kontaktoval žalobkyňu, vysvetlil jej podstatu tohto právneho úkonu a dal jej šancu porozumieť tomu, čo vlastne uzatvára, možno uzavrieť, že v časti predzmluvných rokovaní došlo ku konaniu, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi a teda žalobkyňa uzatvorila taký právny úkon, o ktorého podstate vedomosť nemala. Svedok F. D. potvrdil, že nebol nikdy bankou poverený na akékoľvek vysvetľovanie. Akékoľvek jeho vysvetľovanie nemožno považovať za konanie banky, teda záložného veriteľa.

11. Podľa § 137 Civilného sporového poriadku (CSP) žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o

a) splnení povinnosti,

b) nároku na usporiadanie práv a povinností strán, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu,

c) určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu, alebo
d) určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

12. Podľa § 43a ods. 1,2 Občianskeho zákonníka (OZ) prejav vôle smerujúci k uzavretiu zmluvy, ktorý je určený jednej alebo viacerým určitým osobám, je návrhom na uzavretie zmluvy, ak je dostatočne určitý a vyplýva z neho vôľa navrhovateľa, aby bol viazaný v prípade jeho prijatia. Návrh pôsobí od doby, keď dôjde osobe, ktorej je určený. Návrh, aj keď je neodvolateľný, môže navrhovateľ zrušiť, ak dôjde prejav o zrušení osobe, ktorej je určený, skôr alebo aspoň súčasne s návrhom.

13. V zmysle § 43c ods. 1 OZ včasné vyhlásenie urobené osobou, ktorej bol návrh určený, alebo iné jej včasné konanie, z ktorého možno vyvodiť jej súhlas, je prijatím návrhu.

14. Podľa § 45 ods. 1 OZ prejav vôle pôsobí voči neprítomnej osobe od okamihu, keď jej dôjde.

15. Podľa § 151b ods. 1, prvá veta OZ záložné právo sa zriaďuje písomnou zmluvou, schválenou dohodou dedičov o vyporiadaní dedičstva, rozhodnutím súdu alebo správneho orgánu, alebo zákonom.

16. Vykonaným odkazovaním mal súd za preukázané, že žalobe žalobkyne nie je možné vyhovieť. V zmysle § 137 Civilného sporového poriadku podala žalobkyňa žalobu podľa písmena d), teda o určení právnej skutočnosti. Takáto žaloba je podľa zákona možná, len ak to vyplýva z osobitného predpisu (napríklad žaloba na určenie neplatnosti dražby - § 21 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách, žaloba na určenie neplatnosti právneho úkonu o skončení pracovného pomeru - § 77 Zákonníka práce). Zmluva, jej platnosť, neplatnosť sú právnymi skutočnosťami (§ 2 ods. 1 OZ) . Nová právna úprava Civilného sporového poriadku pripúšťa žalobu na určenie právnej skutočnosti iba za predpokladu, že tak vyplýva z právneho predpisu. Žalobný návrh znejúci na určenie právnej skutočnosti, ktorý z osobitného predpisu nevyplýva, je potrebné považovať za vadný. Súd napriek nesprávnej formulácii petitu môže v konaní pokračovať, ak je z obsahu žaloby zrejmé, čoho sa týka a čo sleduje. Súd je viazaný obsahom žalobného petitu, nie jeho formuláciou. (Veľké komentáre- Civilný sporový poriadok, Števček, Ficová, Baricová, Mesiarkinová, Bajánková, Tomašovič a kol.)

17. V danom prípade zo žiadneho právneho predpisu nevyplýva možnosť podať žalobu o určenie neplatnosti zmluvy o zriadení záložného práva, preto takejto žalobe podľa § 137 písm. d) CSP nie je možné vyhovieť. Z obsahu žalobného petitu však súd posúdil, že sa žalobkyňa domáha určenia, že záložného práva záložného veriteľa na nehnuteľnostiach v jej vlastníctve neexistuje.

18. Záložné právo na nehnuteľnostiach bolo v prejednávanej spore zriadené písomnou zmluvou o zriadení záložného práva podpísanou stranami sporu.

19. Podľa ustanovení Občianskeho zákonníka môže byť návrh na uzatvorenie zmluvy adresovaný osobne aj písomne. Tento návrh musí byť dostatočne určitý a musí byť z neho zrejmá vôľa navrhovateľa uzavrieť zmluvu. Návrh pôsobí od doby, keď dôjde osobe, ktorej je určený.

20. V súdnom konaní bolo preukázané, že uzatvorenie zmluvy o zriadení záložného práva bolo slobodným rozhodnutím žalobkyne, k takémuto konaniu nebola donútená žalovaným. V právnom poriadku SR je zakotvená povinnosť rešpektovať zmluvnú autonómiu subjektov práva (čl. 2 ods. 3 Ústavy). Každá zmluva sleduje určitý cieľ a ak účastníci uzatvorili podľa svojho slobodného rozhodnutia určitú zmluvu platí, že túto zmluvu sú povinní plniť a to aj vtedy, ak by plnenie bolo pre niektorú zo zmluvných strán nevýhodné.

21. Zmluva je dvojstranný právny úkon a na jej vznik je potrebný zhodný prejav vôle dvoch strán. Zmluva je uzavretá, len čo akceptácia návrhu dôjde navrhovateľovi. V danom prípade sa zmluva o zriadení záložného práva uzatvárala medzi neprítomnými osobami. Návrh na uzavretie zmluvy bol doručený žalobkyňi písomne. Tento návrh zmluvy mala žalobkyňa k dispozícii, návrh bol dostatočne určitý, jasne označený názvom, so špecifikovaním nehnuteľností, ktorých sa týkal, veľkosť písma v zmluve neodporovala dobrým mravom. Žalobkyňa písomný návrh zmluvy prijala, zmluvu podpísala, podpis na zmluve notársky overila a zmluvu zaslala poštou späť navrhovateľovi. Žalobkyňa v súdnom konaní namietala, že zmluvu si neprečítala, nerozumela jej obsahu a že ju nikto zo strany banky neupozornil

na obsah zmluvy, na jej dôsledky. To, že žalobkyňa pristúpila k prijatiu návrhu zmluvy bez potrebnej zodpovednosti nemožno v súčasnosti pričítať na ujmu žalovaného. Žalobkyňa zmluvu uzatvárala síce v dôchodcovskom veku, ale bola plne spôsobilá na právne úkony, bola spôsobilá rozhodnúť sa, či návrh takejto zmluvy prijme alebo nie. Zmluva o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti sa v súčasnej dobe, v spoločnosti bežných, aj priemerne vzdelaných ľudí spája s úverovou zmluvou, ktorou si dosť početná skupina občanov zabezpečuje bývanie, takže nie je možné konštatovať, že išlo o zmluvu, obsah ktorej by bolo potrebné zo strany navrhovateľa osobitne vysvetľovať a upozorňovať na jej dôsledky. Zmluva o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti sa uzatvárala medzi neprítomnými stranami zmluvy. Žalovaný ako záložný veriteľ zaslal písomný návrh zmluvy a žalobkyňa ako záložca tento návrh zmluvy akceptovala, čo potvrdila svojim podpisom na zmluve. Vôľa žalobkyne uzavrieť takúto zmluvu vyplýva aj z jej ďalšieho konania, kedy osobne Správe katastra H. U. F. doručila návrh na vklad záložného práva do katastra nehnuteľností spolu s podpísanou zmluvou. V návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia zo dňa 3.4.2017, v spise tunajšieho súdu sp. zn. 3C/26/2017 samotná žalobkyňa uviedla, že je v pozícii záložcu, teda nenamietala existenciu zmluvy o zriadení záložného práva. Z vykonaného dokazovania súd vyvodil, že v prípade uzatvorenia zmluvy o zriadení záložného práva boli dodržané zákonné ustanovenia § 43a, §43c, § 45 ods. 1 OZ o uzavretí zmluvy a podľa § 39 OZ nemožno konštatovať, že zmluva sa obsahom, účelom prieči dobrým mravom. Ak by teda aj žalobkyňa formulovala žalobný petit tak, že záložné právo žalovaného neexistuje, nebolo by možné žalobe vyhovieť. Záložné právo k nehnuteľnostiam vo vlastníctve žalobkyne bolo zriadené platnou písomnou zmluvou.

22. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

23. Podľa § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

24. V prejednávanej spore súd žalobu žalobkyne zamietol, preto úspešnému žalovanému vznikol nárok na náhradu trov konania. S poukazom na § 257 CSP však súd žalovanému náhradu trov konania nepriznal. Účelom ustanovenia § 257 CSP je umožniť súdu zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania zavedením moderačného práva. Civilný sporový poriadok vyžaduje pre realizáciu tohto sudcovského moderačného práva, aby v danom prípade išlo o výnimočné okolnosti a dôvody hodné osobitného zreteľa. Výnimočnosť spočíva v danom prípade v okolnostiach na strane žalobkyne. S prihliadnutím na sociálny aspekt, dôchodcovský vek žalobkyne a jej nepriaznivú majetkovú situáciu vyvolanú aj zriadeným záložným právom záložného veriteľa, súd úspešnému žalovanému voči žalobkyňi náhradu trov konania nepriznal. Rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania zároveň nepredstavuje neprimeranú tvrdosť voči žalovanému a neodporuje dobrým mravom.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Vranov nad Topľou, písomne, v potrebnom počte vyhotovení.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.